

ועדה למי סעיף 44(א) למקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

כ"י סיון, תשע"ג
29 מאי, 2013

בעניין:

ד"ר בועז לב, משנה למנכ"ל משרד הבריאות, באמצעות באת כוחו עו"ד אייל חקו
לשכת התובעת הראשית, הלשכה המשפטית, משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

- נגד -

ד"ר מוחמד טחא וה [REDACTED] רופא מורשה בעל רישיון 87208, מת.ד 128
כפר קאסם באמצעות בא כוחו עו"ד עופר מושביץ

הנקבל

דין וחשבון למי סעיף 44(א) למקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

1. הקובלנה

ביום 13.10.2010 הגיש ד"ר בועז לב, המשנה למנחל הכללי של משרד הבריאות, קובלנה מתוקנת
(אשר לחליפה קובלנה קודמת מיום 26.5.2009) נגד ד"ר מוחמד טחא [REDACTED] רופא
מורשה בעל רישיון 87208 (להלן - הנקבל) מכוח האמור בסעיף 1(41) ו-5(5) למקודת הרופאים
(נוסח חדש), התשל"ז-1976 (להלן - הפקודה), בגין הרשעתו בחליק פלילי בשלוש עבירות של מתן
תעודה כוזבת ושתי עבירות של נסיון לקבל דבר במירמה.

2. תועדה

שר הבריאות מינה אותנו כוועדה שתדון בקובלנה (להלן - תועדה). לאחר דחיה ארוכה בשל
ערעור שהוגש על פסק הדין שחשית את הנקבל, תועדה קיימה דיון ביום 16.5.2013 ובו הופיעו
מסעם הקובל עוה"ד אייל חקו, הנקבל ובאת כוחו עוה"ד עופר מושביץ.

3. האירועים ברקע הקובלנה

הנקבל הואשם בת"פ 11812-05-09 בבית משפט השלום במתן תקווה, בשלושה אישומים בשל
שלוש עבירות של מתן תעודה כוזבת למי סעיף 281 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ושתי עבירות של
ניסיון לקבל דבר במירמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 425 סיפא ביחד עם סעיף 25 לחוק האמור.

תחילת הפרשה היא בפניה לנקבל ביום 13.8.08 בשעה 18.00 של שוטר שהציג עצמו כ"חונד" שהתחזה לאביו של חייל שאינו מרגיש טוב, והזמין את הנקבל להגיע אליו לביקור בית אליו חגיג בשעה 19.30. הבן -סוכן משטרת- שהציג עצמו כ"אדם", אמר לנקבל כי אינו מרגיש טוב ואינו מעוניין ללכת לצבא, והנקבל רשם לו תעודה מחלה בה ציין תלונות והמליץ על שלושה ימי מנוחה בבית, תוך שהוא מקדים את שעת הבדיקה לשעה 00.55 של אותו יום. הנקבל קבל מאדם 100 ₪ תמורת התעודה.

ביום 18.8.08 התקשר אדם לנקבל בשעות אחר הצהריים וקבע שיפגשו בכניסה לכפר קאסם, מקום מגוריו של הנקבל, בפגישה אליה הגיע עם אדם נוסף סיפר לנקבל כי הוא רגיש בטוב אך אין לו כוח לחזור לעזה ובקש תעודת מחלה על יום קודם, והנקבל נתן לו תעודה כזו בה רשם שבדק את אדם ביום 7.8 ודיאגנוזה רפואית מבלי שבדק אותו, והמליץ על שלושה ימי מנוחה בבית, וקיבל מאדם 100 ₪. כן נתן הנקבל תעודת מחלה כוזבת לחברו של אדם שבה רשם כי בדקו, את הדיאגנוזה והמלצה על שלושה ימי מנוח בבית, וקיבל ממנו 100 ₪.

ביום 1.9.08 שוב התקשר אדם לנקבל וביקש להפגש עמו והם נפגשו בפתח תקווה, ושוב אמר אדם שאין לו כוח ללכת לצבא והנקבל רשם לו תעודת מחלה ליום 31.8 שבה כתב כי בדק את אדם (מבלי שעשה כן), והוא סובל מרגישות בגב והגבלה בתנועה, והמליץ על שלושה ימי מחלה. כן רשם הנקבל תעודת מחלה לאדם נוסף, שאדם קרא לו, בה רשם כי בדק אותו אדם ביום 1.9 (מבלי שעשה כן) והוא סובל מכאבי גב ומוגבלות בתנועה והמליץ על שלושה ימי מנוחה בבית. כן רשם הנקבל באותה הזדמנות תעודת מחלה לאדם נוסף שכלל לא נכח במקום, בו רשם כי בדקו ביום 31.8 והוא סובל מאודם ומוגלה בגרון והמליץ על שלושה ימי מנוחה בבית. בתמורה לשלש התעודות קבל הנקבל 300 ₪.

הנקבל הודה בכתב האישום במסגרת הסדר טיעון, והוצג הסדר חלקי לעניין טווח הענישה ולמרות ששירות המבחן המליץ שלא להרשיע את הנקבל ולהסתפק בצו של"צ, הרשיע בית המשפט את הנקבל והטיל עליו חמישה חדשי מאסר בפועל בריצוי בדרך של עבודות שירות, וכן תשעה חדשי מאסר על תנאי וקנס.

נגד פסק חדין הוגש ערעור, אך הוא נמחק.

4. החליף בפני הועדה

משהקובלנה תוקנה והתבססה על הרשעתו של הנקבל בעבירה פלילית, טענו הצדדים בפנינו לעניין אמצעי המשמעת שראוי כי הועדה תמליץ עליו.

עו"ד אייל חקו, ב"כ הקובל, ביקש נמליץ להתלות את רישיונו של הנקבל לחמש שנים, שכן מדובר ברופא שלא עמד בתנאים הנורמטיביים- הנפיק תעודות מחלה כוזבות לבריאים תוך ניצול לרעה של סמכותו הרפואית, יצר רשומה פיקטיבית, ופגע במקצוע הרפואה ואמון הציבור במקצוע הרפואה – ועל אמצעי המשמעת לעמוד ביחס מתאים לפגיעה, שכאן היא משמעותית.

עו"ד חקו הפנה אותנו לפסק הדין בע"א 412/90 אליהו נ. **שר הבריאות** שקבע את אמות הידה, ובו רשיונו של הרופא הותלה ל-3 שנים בגין 15 אישורים כוזבים, לע"א 10979/04 **ליביו ליאור** שבו בגין עבירת משמעת ראשונה ונסיבות קלות יחסית הותלה רשיונו לשנה, התליה שאושרה על ידי בית המשפט העליון, למקרהו של **אבו חצירה** שהורשע בפלילים בגין 4 מקרי גניבה בבתי זקנים ורשיונו הותלה ל-10 שנים, למקרהו של **רדא תורכי** רופא שגנב 217,000 ₪ ורישיונו הותלה ל-3 (אף שהועדה המליצה על 5 שנים), ולמקרהו של האח **עמר מורד** אשר היה בעלים וניהל מרפאה בכפר קאסם, שהנפיקה אישורים מזויפים.

לדברי עו"ד חקו מדובר במקרה הנדון בעבירות חמורות, בשיטה הקיימת בכפר קאסם בין רופאים לאחרים, ויש לתת מסר משמעותי.

עו"ד עומר מושביץ, ב"כ הנקבל, ביקש לציין כי אין הם מקילים ראש בתופעה שקרתה בכפר קאסם באותו זמן, כי הנקבל לא עבד במרפאה (של עמר מורד לעיל) אלא עבד כעוסק מורשה בביקורי בית, אך התנדב באותה מרפאה ואז נחשף לתופעה שהתנהלה שם. חקש שנוצר היה על גבול סוכן מדיח, אדם שהתקשר מספר פעמים והזמין אותו לבדוק את בנו, הנקבל מצא ממצאים ורק הסכים לשנות את שעת הבדיקה, שלא התאימה לבדיקה בפועל, אך התאימה לשעת שיחת הטלפון. הסוכן המשטרתי המשיך לצלצל ונוצרה חבורת בעקבותיה נתן הנקבל את התעודות,

עבורן גבה אותם סכומים שהוא גובה עבור ביקורים (100 ש"ח) כך שלא עשה זאת לצורך התעשרות כלכלית אלא בהרגשה שאדם חבר שלו.
הנקבל שלדברי בא כוחו הוא אדם קצת תמים וחלש אופי, נפל במלכודת ומעד מעידה קשה, שאין הם מקילים בה ראש, מעשים שלא ייעשו, אך הוא הפסיק מיוזמתו, הבין שהוא מנוצל והחליט לנתק קשר. הוא בקש שהועדה תדע להבדיל בין הנקבל לבין עמר מוראד שעשה עסק של ג' פיקטיביים במסגרת מרפאה והנחה את הצוות לעשות כן.
ב"כ הנקבל הפנה אותנו למקרה של ד"ר יצחק סוויד (עש"מ 3104-09-12), רופא עיניים שנתן מרשמים לתרופות נרקוטיות לנרקומן ולאשתו, שם הותלה רשיונו לחודשיים לאחר שהועדה המליצה להסתפק בנוזפה לאור החרטה האמיתית. במקרהו של הנקבל מדובר על שלושה מקרים בתקופה של שבועיים, ועל כן נתבקשה הועדה להמליץ על עונש מינימלי כדי שהנקבל יוכל לשוב ולעסוק בפרנסת משפחתו.
הנקבל אף הוא הביע צער על מה שקרה כשהיה רופא בשנתו הראשונה. הוא אמר שלא ידע מה זה ג' ונאמר לו על ידי המנהל הרפואי של המרפאה שזה חופש מחלה רגיל כמו בקופת חולים. הוא תאר את השתלשלות העניינים, הודה כי טעה ונפל בשל טוב לב במלכודת. הוא הודה מיד במעשיו.

5. החלטת הועדה

הנקבל הורשע על ידי בית משפט בביצוע עבירה פלילית שלא על פי הפקודה, הרשעה שהיא כשלעצמה מהווה עבירת משמעת. אין מחלוקת כי מדובר בעבירה הפוגעת בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הרפואה ובאמון הציבור ברופאים.

לכך התייחס בית המשפט העליון בע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות (פ"ד נט) (357) בדברי השופטת פרוקצ'יה בעמ' 364:
"השמירה על טוהר המידות בתחום עיסוק זה איננה מסתכמת בדאגה לתקינות פעולתה של המערכת הרפואית ביחסה לרשויות הציבוריות האחרות, ובשמירה על אמון הציבור בה. ניקיון כפיו של העוסק ברפואה וטוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחי גם לקיומה של רמה רפואית-מקצועית ראויה המקרינה במישרין על שלום האדם ועל חיי אדם".

לפיכך, השיקול המרכזי כפי שקבע בית המשפט, כפי שיובא להלן, הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, ומפני אינטרס זה נסוגות הנסיבות האישיות של הרופא, כדברי השופטת חיות בעמ' 362:
"השיקול המרכזי בהליכים המשמעתיים שבנידון הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לגד עניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברין המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל....."

וכך גם בע"א 412/90 משה אליהו (פ"ד מד) (422), שבו אמר בית המשפט כי עניינו של הדין המשמעתית במקרים בהם הורשע רופא בעבירה שלא על פי פקודת הרופאים היא בהסקת המסקנה מה ההשלכה, אם בכלל, להרשעה, על עיסוקו של הנידון ועל תפקודו המקצועי, בציינו כי הוראה כאמור לא נקבעה לגבי כל מקצוע אלא רק לגבי המשתייכים למסגרת מקצועית מסוימת בהם נדרשת רמת התנהגות מיוחדת וקפדנית ביותר הנובעת מיעדו של המקצוע וממעמדו החברתי.

וראו גם דבריו של הנשיא ברק בע"א 50/91 אדגר סבין נ. שר הבריאות (פ"ד מז) (1) עמ' 27: "אין לתחום את השיקולים הרלוונטיים בקביעת העונש המשמעתית... יש לנקוט לעניין זה אמת מידה גמישה, אשר תאפשר להביא בחשבון, בכל מקרה ומקרה, גם את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של רופא, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים אחרים עליהם באה הענישה המשמעתית-מקצועית להגן. בין אילו ניתן למנות את האינטרס בהתערה כללית... את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע... ואת אמון הציבור במקצוע...."

בי"כ הקובל ביקש מאתנו כי נמליץ על התליית רישיונו של הנקבל ל-5 שנים. בי"כ הנקבל בקש כי נסתפק באמצעי משמעת מינימלי, אך לאור הלשון חרפה בה נקט, התרשמנו כי גם הוא מסכים שלא ניתן להסתפק בהתראה שהיא אמצעי המשמעת המינימלי, ואף בנויפה. אין ספק לדעתנו, כי רק אמצעי משמעת של התליית רישיון יעביר את המסר הנכון לגבי חומרת העבירה נשוא הקובלנה, שכדברי בית המשפט העליון בעניין אליהו לעיל, היא עבירה המשחיתה את מקצוע הרפואה ואת הציבור בכללותו וכלי, "רופא המוכר אישור רפואי כוזב תמורת כסף או שווה כסף, פוגע ביעודו ובתדמיתו של מקצוע הרפואה וזורע בציבור תחושה שאין לסמוך על אישורו של רופא, וכי חוות דעת רפואית היא מרכולת העומדת למכירה".

השאלה העומדת בפנינו היא, איפוא, מחי תקופת ההתליה המתאימה לנסיבות העניין, ונראה לנו בכל הכבוד, כי בקשתו של בי"כ הקובל חורגת במידה רבה מן התקדימים שהובאו בפנינו לאור השוני בנסיבות:

- במקרהו של ד"ר אליהו מדובר ברופא שבמהלך שלוש שנים נתן כ-15 אישורים כוזבים, והורשע בלקיחת שוחד בנוסף למתן תעודה כוזבת והפרת אמונים. רישיונו הותלה לשלוש שנים;
- במקרהו של ד"ר ליבוי ליאור מדובר במתן אישור כוזב אחד לשם השתמטות ממילואים, והוטל עליו עונש התליה של שנה, בניגוד לחסדר טיעון עם הקובל בו הוסכם על התליה של ארבעה חדשים;

- מקרהו של ד"ר רדא תורכי עניינו זיוף ורישום של למעלה מאלפיים רישומים כוזבים במהלך שלוש שנים (ניצר ביקורים פיקטיביים של 60-90 מטופלים ברבעון), תוך קבלת סכום העולה על מאתיים אלף שקלים, ותוך שיבוש רשומות רפואיות של מטופלים ורישום אבחנות רפואיות בדויות ומרשמים פיקטיביים לנטילת תרופות ללא ידיעת המטופלים, דבר שיש לו השלכות על מינון הקשרים לאורך חייהם. רישיונו הותלה לשלוש שנים;

- מקרהו של משה אבוהצירה (אח מוסמך) אשר נכנס כנציג גוף ציבורי (המוסד לביטוח לאומי) לבתי זקנים סיעודיים לצורך ביצוע מבחני תלות, וניצל ביקורים אלה לצורך גניבות מבתיהם. הוא הורשע בבית המשפט בגניבה, מרמה והפרת אמונים, ורישיונו הותלה לעשר שנים;

- במקרה של עמר מוראד (אח מוסמך) מדובר על 10 פרשיות, ובעיקר "בפעולות שבוצעו תוך תכנון מוקדם ורקמת קשר בן הנאשם שהינו בעל מרפאה לבין עובדיו" והוא הורשע גם בעבירה של קשירת קשר לפשע בנוסף למתן תעודו כוזבת ונסיון לקבל דבר במימנה; רישיונו הותלה לחמש שנים, אף שהקובל בקש להתלות הרישיון לשלוש שנים.

פסק דינו של ד"ר יצחק סוויד (עש"מ 3104-09-12), שהובא על ידי בי"כ הנקבל, וניתן בבית המשפט המחוזי רק לאחרונה, מבטא לעומת זאת גישה מקלה בהרבה, שבה הוועדה המליצה על נזיפה (והתראה) בלבד במקרה של רופא עיניים שבתקופה של יותר משנה רשם לחולה (ופעם אף על שם אשתו) החשוד כנרקומן, שלוש מעמים תרופה נרקוטית, ששימשה לו תחליף לסם, למרות שלא היה מטופל. כבי' השופט סטרשנוב סבר שמדובר ב"הקלה מופרזת בעונשו" והתלה רישיונו רק לחודשיים, משום המלצת הוועדה.

נציין, כי בי"כ הקובל בטיעונו התייחס אל שיטה בכפר קאסם, לאור מקרהו של עמר מוראד לעיל, אך מן החומר שבפנינו לא עלה קשר ביניהם בכל הנוגע למעשיו של הנקבל, ולדברי בא כוחו, הקשר היחיד היתה התנדבותו של הנקבל פעם בשבוע במרפאה של מוראד.

למרות זאת, אין ספק כי הנקבל עשה מעשה שלא ייעשה, והוא עצמו מודה כי כשל וטעה, אף שהתעשת לאחר תקופה קצרה ביותר, ומיוזמתו ניתק את הקשר עם שותפיו למעשיו, מה שעומד לזכותו, כמו גם הנסיבות בהן נגרר למעשים (שכמובן אין בכך כדי להצדיקם) והודאתו המיידית.

לשניים מחברי הוועדה, יו"ר הוועדה פרופ' מישל, ונציג ההסתדרות הרפואית, פרופ' שטרן נראה כי במסגרת איזון האינטרסים, תקופת ההתליה המתאימה שתבטא את חומרת מעשהו של הנקבל מחד גיסא, אך תביא בחשבון מאידך גיסא את נסיבותיו האישיות והנסיבות המקלות - הודאתו המיידית, ניתוק הקשר עם מבקשי התעודות מיוזמתו, הפת שנטמן לו, והיותו רופא צעיר מתחיל חסר ניסיון - וגם לא תמנע ממנו לחזור לעיסוקיו, הינה של חודשיים, וזאת בין השאר לאור ההחלטה בעניין סוויד.

חברת הוועדה עו"ד עירית אלטשולר סבורה כי אף היא שבקשת הקובל מופרזת לחומרה בנסיבות

העניין, אך התליה של חודשיים מקלה מדי עם כל הוצגה למצב אליו נקלע חנקבל שלא בטובתו ולא ביוזמתו, ואותו הפסיק ביוזמתו והודה מיד. למרות זאת, התליה של חודשיים מעבירה מסר לא מספק ולא מרתיע מספיק, ועל כן לדעתה יש מקום לחונלית רשיונו של חנקבל לארבעה חודשים.

לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים, ברוב דעות, לכבי חשר להתלות את רשיונו של חנקבל לתקופה של חודשיים.

פרופי צבי שטרן
נציג
הוועדה הרפואית

פרופי זיק מיטל
יו"ר

עיריית ארמון יעו"ד
נציגת
חיועץ המשפטי לממשלה

ד"ר מוחמד טחא חסא- ד"ר וחשבון

העניין, אך התליה של חודשיים מקלה מדי עם כל החבנת למצב אליו נקלע הנקבל שלא בטובתו ולא ביוזמתו, ואותו הפסיק ביוזמתו והודה מיד. למרות זאת, התליה של חודשיים מעבירה מסר לא מספק ולא מרתיע מספיק, ועל כן לדעתה יש מקום להתלית רשיונו של הנקבל לארבעה חדשים.

לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים, ברוב דעות, לכב' השר להתלות את רשיונו של הנקבל לתקופת של חודשיים.

פרופ' צבי שורן
נציג
ההסתדרות תרפואית

פרופ' זיק מישל
יו"ר

עיריית אלטשולר, עו"ד
נציגת
הוועד המשפטי לממשלה

אין התגייסות של חודשיים מקלה מדי עם כל החובות למבני אגף נקבע הנקבע שלא בטובתו ולא
ביוזמתו, ואותו הפסיק ביוזמתו וחודדה מיד. למרות זאת, התגלה של חודשיים מעבירה מסר לא
מספק ולא מרתיע מספיק, ועל לדעתה יש מקום לחתולית רשיונו של הנקבל לארבעה חודשים.

לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים, ברוח דעות, לכבי חשר להתלות את רשיונו של הנקבל
לתקופה של חודשיים.

פרופ' צבי שטרן
נציג
ההסתדרות הרפואית

פרופ' זיק מישל
יו"ר

עיריית אלטשולר, עו"ד
נציגת
היועץ המשפטי לממשלה

ד"ר מורחמד טראס רופא - דין וחשבון